

‘EGELTJES’ ONDER DE MICROSCOOP: *HETEROACANTHELLA ACANTHOPHYSA*

Ida Bruggeman

Griffensteijnseplein 23, 3703 BE Zeist - brugg.nann@xs4all.nl

Bruggeman, I. 2018. Bruggeman, I. 2018. Microscopic ‘hedgehogs’: *Heteroacanthella acanthophysa*. *Coolia* 61(3): 161–162.

A new species for The Netherlands, *Heteroacanthella acanthophysa*, is reported from Nieuw Wulven near Houten (province of Utrecht) and briefly described.

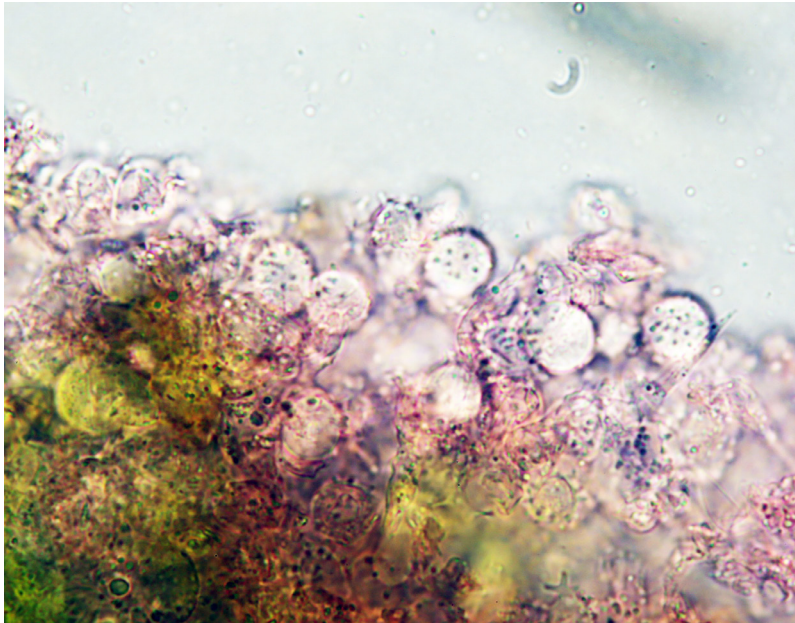
Er zijn van die soorten die hoog op je verlanglijstje staan, zonder dat je verwacht ze ooit te zullen vinden. Zo’n soort was voor mij het exotisch aandoende trilkorstje (=korstvormige trilzwam) *Heteroacanthella acanthophysa* dat in Europa alleen bekend was uit Engeland (Roberts, 1999). Ik trof het op een omgevallen iepenstam in Nieuw Wulven bij Houten. In het veld was er niets bijzonders aan te zien (Figuur 1), maar onder de microscoop was het één grote, blijmakende verrassing. Eén blik op het preparaat en ik wist dat het troef was. Een glaasje boordevol kleine egeltjes! (Figuur 2). Dat kon alleen maar *Heteroacanthella acanthophysa* zijn. Zo’n opwindende vondst moest onmiddellijk met iemand gedeeld worden. Mijn e-mail naar Roeland Enzlin leverde per omgaande de reactie “Wauw!!!!” op.

Heteroacanthella acanthophysa is een trilkorstje gekenmerkt door bolle, gestekelde probasidiën met niet de gebruikelijke vier, maar slechts één (Figuur 3) of soms twee sterigmen. Verdere kenmerken zijn onregelmatig gevormde dendrohyfidiën, gespen en grote, subglobose sporen, die, zoals het trilzwamsporen betaamt, secundaire sporenvorming vertonen. Het

Figuur 1. *Heteroacanthella acanthophysa*: macrobeeld met onbekende *Nectria* (rechts).

Figuur 2. Allemaal 'egeltjes' (gestekelde probasidiën).

is een ideale soort, mooi, goed herkenbaar aan de karakteristieke probasidiën en met alle details zonder eindeloos gepruts zichtbaar in je preparaat.

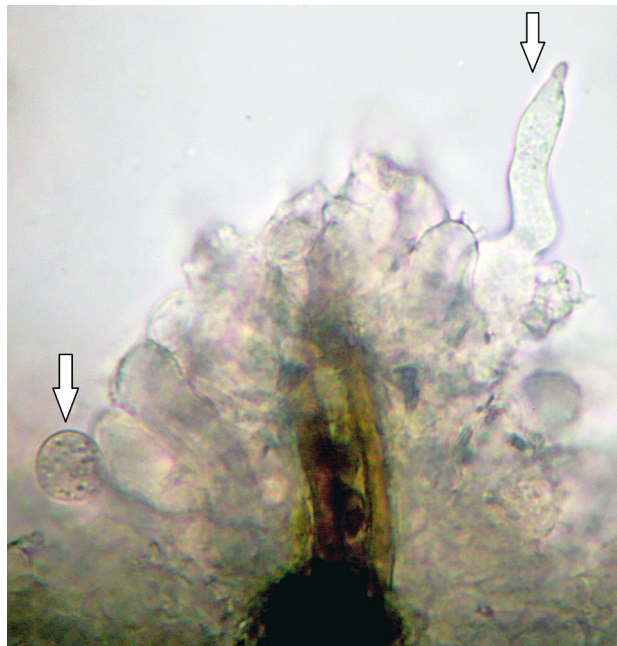
In de oorspronkelijke beschrijving (Burdalls 1986) werden de gestekelde probasidiën aangezien voor gestekelde hyfidiën (acanthofyssen). Dit wordt weerspiegeld in de soortnaam. Peter Roberts (1999) interpreteerde ze als gestekelde probasidiën. Hij ver-

meldt één Britse vondst, maar in een e-mail vertelde hij dat sindsdien gebleken is dat de soort in Engeland en Wales niet zeldzaam en wijd verspreid is. De vondst uit Nieuw Wulven is tot nog toe de enige uit Nederland, maar wie weet

Foto's door de auteur.

Literatuur

- Burdalls, H.H. 1986. *Platyglea acanthophysa*, a new species with single sterigmate basidia and acanthophyses. *Mycotaxon* 27: 499–502.
- Oberwinkler, F., Langer, F. Burdalls H.H & J. Tchen, 1990. *Heteroacanthella*, a new genus in the Tulasnellales. *Trans. Myc. Soc. Japan* 31: 207–213.
- Roberts, P., 1999. Rhizoctonia-forming fungi. Kew Gardens: pag. 132.

Figuur 3. Globose spore (links onder), en een unisterrigmaat, rijp basidium (rechts boven).

